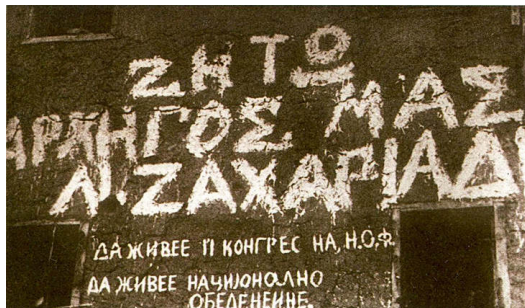

του **Γιώργου Μιχαηλίδη**

Αναδρομή

Το **Μακεδονικό ζήτημα** -ως τμήμα του **Ανατολικού Ζητήματος**- προκύπτει στα τέλη του 19ου αιώνα με τη σταδιακή κατάρρευση της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Είναι ζήτημα κυριαρχίας πάνω στα εδάφη της Μακεδονίας (και δευτερευόντως της Θράκης) από τα αναδυόμενα εθνικά κράτη των Βαλκανίων καθώς έτσι εξασφαλίζεται σε μεγάλο βαθμό η ηγεμονία στη βαλκανική χερσόνησο. Για αιώνες, οι χριστιανικοί πληθυσμοί της Μακεδονίας βρίσκονται υπό την επιρροή του Οικουμενικού Πατριαρχείου της Κωνσταντινούπολης. Η ίδρυση όμως το 1870 της αυτόνομης βουλγαρικής εκκλησίας (Εξαρχίας) όπως κι η δημιουργία του πρώτου βουλγαρικού κράτους λίγο αργότερα, το 1878, αποτελούν ένα νέο ποιοτικό βήμα στην ανάπτυξη των εθνικών ανταγωνισμών για τη Μακεδονία. Έκτοτε και μέχρι το ξέσπασμα των Βαλκανικών Πολέμων η Εξαρχία και το Πατριαρχείο θα επιδοθούν σ' έναν αγώνα δρόμου για τον προσηλυτισμό του πληθυσμού της Μακεδονίας. Όντως οι αγροτικοί και αγράμματοι αγροτικοί πληθυσμοί της Μακεδονίας αποδεικνύονται σε μεγάλο βαθμό εύπλαστοι όσον αφορά την απόκτηση και διαμόρφωση εθνικής συνείδησης.

Έτσι, καθώς η ευρύτερη περιοχή της Μακεδονίας αποτελεί εκείνη την εποχή κυριολεκτικά ένα μωσαϊκό εθνοτήτων, χωρίς καθαρές και γεωγραφικά συνεχείς πληθυσμιακές πλειοψηφίες, σταδιακά διαμορφώνονται **δύο προσεγγίσεις του ζητήματος**.

Η πρώτη, η εθνικιστική, περιλαμβάνει παράλληλες εθνικές εκστρατείες από τα όμορα εθνικά κράτη (Ελλάδα, Βουλγαρία, Σερβία) για την κατάκτηση των μεγαλύτερων δυνατών τμημάτων της Μακεδονίας και την εθνική ομογενοποίηση των κατακτημένων εδαφών. Είναι η λύση του πολέμου, των εθνοκαθάρσεων, του βίαιου προσηλυτισμού και της ανταλλαγής πληθυσμών στα Βαλκάνια.

Η δεύτερη, προσπαθώντας ν' αποφύγει τις παραπάνω εξελίξεις, έχει στο κέντρο της λογικής της τη συνεργασία και την αλληλεγγύη των λαών που κατοικούν τη Μακεδονία.

Προκρίνει τη λύση της δημοκρατικής βαλκανικής ομοσπονδίας και της αυτονομίας της Μακεδονίας με σεβασμό και ισοτιμία ανάμεσα στους λαούς που την κατοικούν και συνδέεται με τις σοσιαλιστικές ιδέες της εποχής. Αυτές οι δύο απόψεις και προοπτικές παραλλασσόμενες, αλλά στη λογική τους ίδιες, θα αναμετριοούνται από τα τέλη του 19ου αιώνα μέχρι και το πρώτο μισό του 20ού.

Διαρκείς αλλαγές σφράγισαν τη στάση του ΚΚΕ τις προηγούμενες δεκαετίες

Πριν την κατάρρευση της οθωμανικής αυτοκρατορίας, οι πρώιμοι σοσιαλιστές στη Μακεδονία και τα Βαλκάνια ενοποιούνται γύρω από την ιδέα μιας αυτόνομης, πολυεθνικής, δημοκρατικής Μακεδονίας ως πρώτο βήμα για τη συσπείρωση των βαλκανικών κρατών σε μια ελεύθερη ομοσπονδία. Αυτό σε αντίθεση με τους εθνικούς ανταγωνισμούς, τα εθνικιστικά αντάρτικα και την προετοιμασία ενός πολέμου όλων εναντίον όλων. Φορείς αυτής της αντίληψης είναι η αριστερή τάση (φεντεραλιστές) της **Επαναστατικής Μακεδονικής Εσωτερικής Οργάνωσης**, η οργάνωση **Φεντερασιόν** της Θεσσαλονίκης και οι Βούλγαροι “στενοί σοσιαλιστές” (το αντίστοιχο του μπολσεβίκικου ρεύματος στη Ρωσία).

Ανεξάρτητα από τις διαφορές τους, όλοι οι παραπάνω δίνουν έναν συνεπή αγώνα **ενάντια στον εθνικισμό** και βλέπουν την απελευθέρωση της Μακεδονίας ως **υπόθεση των κατοίκων** της και **όχι της έξωθεν επέμβασης της Ελλάδας ή της Βουλγαρίας**. Υπερασπίζονται, λοιπόν, μια πολιτική μακεδονική ταυτότητα απέναντι στις εθνικές διαιρέσεις. Η διαρκής πολεμική αναμέτρηση στα Βαλκάνια μεταξύ 1912-1919 (Βαλκανικοί Πόλεμοι, Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος) καταλήγει στην τριχοτόμηση της Μακεδονίας (Ελλάδα-Σερβία-Βουλγαρία) ενώ πλάι στα προσφυγικά κύματα λόγω των πολέμων, οι συμφωνίες ανταλλαγής πληθυσμών (Ελλάδα-Βουλγαρία 1919, Τουρκία-Ελλάδα 1923) αλλοιώνουν την έως τότε πληθυσμιακή ισορροπία, ιδιαίτερα της ελληνικής Μακεδονίας. Στη νέα πραγματικότητα οι σοσιαλιστές/κομμουνιστές των Βαλκανίων -όπως και η Κομμουνιστική Διεθνής (ΚΔ)- θεωρούν ότι επίκειται νέο κύμα εξεγέρσεων στα Βαλκάνια. Έτσι, συγκροτείται η **Βαλκανική Κομμουνιστική Ομοσπονδία (ΒΚΟ)** ως τμήμα της Διεθνούς με σκοπό να συντονίσει τα κομμουνιστικά κόμματα της περιοχής. Η ΒΚΟ δεν δέχεται τα αποτελέσματα των πολέμων και ρίχνει το σύνθημα της βαλκανικής σοσιαλιστικής ομοσπονδίας που ως πρώτο βήμα θα έχει μια ανεξάρτητη Μακεδονία και Θράκη. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει στην Απόφασή της:

“Η κατοχή της Μακεδονίας, λόγω της γεωγραφικής της θέσης, εξασφαλίζει την κυριαρχία σε ολόκληρη τη Βαλκανική Χερσόνησο. Εξαιτίας αυτού του γεγονότος,

η χώρα αυτή αποτελούσε πάντα αντικείμενο κατακτητικών βλέψεων, τόσο των ενδιαφερόμενων ιμπεριαλιστικών χωρών όσο και των γειτονικών βαλκανικών χωρών [...] όλες οι εθνότητες, οι οποίες κυριαρχούν στις γειτονικές χώρες (δηλαδή οι Έλληνες, οι Αλβανοί, οι Σέρβοι, οι Βούλγαροι και οι Τούρκοι), αντιπροσωπεύονται στη Μακεδονία, αλλά με τέτοιο ποσοστό, ώστε καμία από αυτές να μην έχει την απόλυτη πλειοψηφία» [...] «η κυριαρχία οποιουδήποτε βαλκανικού κράτους στη Μακεδονία σημαίνει την εθνική υποδούλωση της πλειοψηφίας του μακεδονικού πληθυσμού [...] οι μακεδονικές και θρακικές εθνότητες, στην πάλη τους για την εθνική και πολιτική απελευθέρωση, μπορούσαν να υπολογίζουν μονάχα στις συμπάθειες και στην υποστήριξη των εργατών και αγροτών όλων των χωρών [...] οι εργάτες και οι αγρότες των βαλκανικών χωρών ενδιαφέρονται άμεσα για την επιτυχία των μακεδονικών και θρακικών λαών, γιατί μονάχα με τη δημιουργία αυτόνομης Μακεδονίας και Θράκης και την ένωσή τους με τις υπόλοιπες βαλκανικές χώρες σε μια ομοσπονδιακή βαλκανική δημοκρατία, θα αποκατασταθεί για πάντα η ειρήνη μεταξύ των βαλκανικών λαών”

Μια αντίστοιχη προοπτική υποστηρίζει και το νεοϊδρυθέν **ΣΕΚΕ** στην Ελλάδα, το οποίο με ειδικό ψήφισμα στο ιδρυτικό του συνέδριο υποστήριζε ότι:

“Ο μόνος τρόπος ενώσεως μεταξύ των βαλκανικών λαών, δυνάμενος να εξασφαλίσει την συνεννόησιν και την διαρκή ειρήνην, είναι η Βαλκανική Δημοκρατική Ομοσπονδία, στηριζόμενη επί θεσμών εντελώς δημοκρατικών, εγγυημένη την πλήρη και πραγματικήν πολιτικήν, εθνικήν και γλωσσικήν ελευθερίαν όλων των εθνοτήτων, άνευ διακρίσεως φυλής και θρησκεύματος.”

Η πολιτική στόχευση πίσω απ’ το σύνθημα που ρίχνει η ΒΚΟ έχει σκοπό να αποδυναμώσει τα νέα εθνικά κράτη που κινούνται σε αντιδραστική, αντι-σοβιετική κατεύθυνση και να προσελκύσει το πολυπληθές μακεδονικό στοιχείο -ιδιαίτερα στη Βουλγαρία- σε συμμαχία με τους κομμουνιστές αποσπώντας το από την επιρροή των αστικών/εθνικιστικών δυνάμεων. Παρά τις αρχικές αντιρρήσεις κι επιφυλάξεις των ΚΚ Ελλάδας και Γιουγκοσλαβίας, οι Βαλκάνιοι κομμουνιστές για την επόμενη δεκαετία θα υπερασπιστούν με σθένος κι αυταπάρνηση τη θέση για μια **ανεξάρτητη Μακεδονία και Θράκη** σε μια Βαλκανική Ομοσπονδία αλλά και τα **δικαιώματα των μακεδονικών μειονοτήτων** στις χώρες τους.

Στην Ελλάδα αυτή η στάση του ΚΚΕ θα σημάνει διώξεις, φυλακίσεις κι εξορίες για τα μέλη και τα στελέχη του με την κατηγορία της προσπάθειας **απόσπασης εδαφών απ' την ελληνική επικράτεια**.

Μια νέα φάση στη στάση του ΚΚΕ και των άλλων βαλκανικών κομμάτων στο μακεδονικό οριστικοποιείται το **1934**. Τότε η ΚΔ κι η ΒΚΟ θα αναγνωρίσουν για πρώτη φορά επίσημα την ύπαρξη **ξεχωριστού μακεδονικού έθνους** το οποίο καταπιέζεται από τους τρεις εθνικισμούς (βουλγαρικό, ελληνικό, σερβικό) ενώ θα υποστηρίξουν το δικαίωμά του στην αυτοδιάθεση μέχρι κρατικής απόσχισης **αποσύροντας το σύνθημα της Βαλκανικής Ομοσπονδίας** ως άκαιρο.

Το **ΚΚΕ**, λαμβάνοντας υπόψη την παγίωση των συσχετισμών και τις πληθυσμιακές αλλαγές που έχουν συντελεστεί στην ελληνική Μακεδονία, θα αποσύρει το αίτημα για ανεξάρτητη Μακεδονία και Θράκη αντικαθιστώντας το με αυτό της **πλήρους εθνικής ισονομίας** για τις εθνικές μειονότητες. Όπως αναφέρεται στην απόφαση του 6ου Συνεδρίου του, το 1935:

“Ο μαρξισμός-λενινισμός επιβάλλει στα κομμουνιστικά κόμματα να βασίζονται στην πολιτική τους και τα συνθήματά τους πάνω στο στέρεο έδαφος της πραγματικότητας. Στο κομμάτι της Μακεδονίας που κατέχει η Ελλάδα εγκαταστάθηκε ελληνικός προσφυγικός πληθυσμός. Ο πληθυσμός στο ελληνικό κομμάτι της Μακεδονίας είναι σήμερα στην πλειοψηφία του ελληνικός. Και η λενινιστική-σταλινική αρχή της αυτοδιάθεσης απαιτεί στις σημερινές συνθήκες την αλλαγή του παλιού συνθήματος [...] Η αλλαγή του συνθήματος κάθε άλλο παρά αδυνάτισμα της δουλειάς μας στη Μακεδονία και ανάμεσα στις εθνικές μειονότητες σημαίνει. Αντίθετα, επιβάλλεται να δυναμώσουν οι προσπάθειές μας για την εξασφάλιση στις μειονότητες πλήριων δικαιωμάτων. Το Κόμμα δεν παύει να διακηρύττει πως τελικά και οριστικά το μακεδονικό ζήτημα θα λυθεί αδελφικά μετά τη νίκη της Σοβιετικής εξουσίας στα Βαλκάνια που θα σκίσει τις άτιμες συνθήκες των ανταλλαγών των πληθυσμών και θα πάρει όλα τα πρακτικά μέτρα, ώστε να εξαλειφθούν οι ιμπεριαλιστικές τους αδικίες. Μόνον τότε ο Μακεδονικός Λαός θα βρει την πλήρη εθνική του αποκατάσταση”

Η σταθερή υπεράσπιση εκ μέρους του ΚΚΕ των δικαιωμάτων των Σλαβομακεδόνων της Ελλάδας θα έχει ως αποτέλεσμα τη μεγάλη οργανωτική ανάπτυξή του στις περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας όπου κατοικούν οι τελευταίοι. Άλλωστε για το ΚΚΕ “η μακεδονική

εθνότητα αποτελεί μία από τις κινητήριες δυνάμεις της αστικοδημοκρατικής επανάστασης στη χώρα μας”.

Το ξέσπασμα του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου θα σημάνει έναν νέο γύρο ανταγωνισμών γύρω από τη Μακεδονία. Το βουλγαρικό κράτος, συμμαχώντας με τον φασιστικό Άξονα, καταλαμβάνει το μεγαλύτερο τμήμα της ελληνικής και γιουγκοσλαβικής Μακεδονίας.

Αρχικά, ο σλαβομακεδονικός πληθυσμός αυτών

των περιοχών θα δεχτεί τα βουλγαρικά στρατεύματα με ευνοϊκή διάθεση και ανεκτικότητα.

Ο λόγος δεν είναι άλλος από το ότι για την πληθυσμιακή αυτή ομάδα ο οθωμανικός ζυγός αντικαταστάθηκε σε όλη τη διάρκεια του Μεσοπολέμου από μια εξίσου καταπιεστική πολιτική βίαιου εκσερβισμού και εξελληνισμού αντίστοιχα. Σε εκείνη τη συγκυρία, τα παρτιζάνικα κινήματα που αναπτύσσονται σε Γιουγκοσλαβία και Ελλάδα θα αξιολογήσουν την προσέλευση των (Σλαβο)Μακεδόνων με το μέρος της Αντίστασης ως γεγονός ύψιστης σημασίας καθώς η ανάπτυξη αντιφασιστικού αντάρτικου σ’ αυτές τις περιοχές θα δημιουργούσε ένα συνεχές από την κεντρική Ελλάδα ως τα βουνά της Βοσνίας. Ο δρόμος ανοίγει από το 1941 όταν, μετά από μια σύντομη αντιπαράθεση, Βούλγαροι και Γιουγκοσλάβοι κομμουνιστές θα συμφωνήσουν ότι η κατακτημένη γιουγκοσλαβική περιοχή της Μακεδονίας θα πρέπει να είναι υπό τη δικαιοδοσία του ΚΚΓ και των Γιουγκοσλάβων παρτιζάνων. Εξάλλου, η βουλγαρική κομματική ηγεσία αναγνωρίζει ότι η μεγάλη πλειοψηφία της νεολαίας στη γιουγκοσλαβική Μακεδονία έχει αναπτύξει μια ξεχωριστή, μακεδονική εθνική συνείδηση ενώ μόνο στις μεγάλες ηλικίες παρατηρούνται πλέον φιλο-βουλγαρικά αισθήματα. Έτσι, το 1943 το Αντιφασιστικό Συμβούλιο της Γιουγκοσλαβίας θα εξαγγείλει μια νέα ομοσπονδιακή Γιουγκοσλαβία, όπου η Μακεδονία θα αποτελεί ομόσπονδο κράτος κι οι Μακεδόνες θα αναγνωρίζονται ως συστατικό έθνος ενώ οι παρτιζάνικες ομάδες που δρουν στη γιουγκοσλαβική Μακεδονία ενσωματώνονται στον εθνικοαπελευθερωτικό στρατό.

Αντίστοιχα, οι Βούλγαροι κομμουνιστές αναγνωρίζουν την ύπαρξη ξεχωριστού μακεδονικού έθνους και μετά την απελευθέρωση της χώρας τους από τον Κόκκινο Στρατό τον Σεπτέμβρη του ’44 οργανώνουν μεταξύ άλλων και τάγματα βουλγαρο-μακεδόνων εθελοντών που πολεμούν εναντίον των Γερμανών στη Γιουγκοσλαβία. Ταυτόχρονα, ξανανοίγει η συζήτηση για την πραγματοποίηση της νοτιοσλαβικής (συν)ομοσπονδίας μεταξύ Βουλγαρίας και Γιουγκοσλαβίας με την ενοποίηση των δύο αντίστοιχων τμημάτων της Μακεδονίας ως αποφασιστικό βήμα. Και πάλι η τύχη της περιοχής της Μακεδονίας παίζει αποφασιστικό ρόλο για την επόμενη ημέρα στα Βαλκάνια. Το βασικό σκεπτικό για την τύχη της Μακεδονίας και

την επίλυση των εθνικών ζητημάτων στην περιοχή είναι η ενδυνάμωση της θέσης των ταξικών και δημοκρατικών δυνάμεων, απέναντι στο φασισμό και τον ιμπεριαλισμό.

Στην Ελλάδα, το 1943, το ΚΚΕ ιδρύει τον “σλαβομακεδονικό ΕΛΑΣ”, το **ΣΝΟΦ**, ενώ στις εαμοκρατούμενες περιοχές, για πρώτη φορά στην ιστορία του νεοελληνικού κράτους, επιτρέπεται στους Σλαβομακεδόνες να χρησιμοποιούν **ελεύθερα τη γλώσσα τους**. Το ΣΝΟΦ βοηθά τη σλαβομακεδονική μειονότητα να περάσει σχεδόν σύσσωμη στο πλευρό της Αντίστασης και να πολεμήσει μαζί με το **ΕΑΜ/ΕΛΑΣ** εναντίον της τριπλής Κατοχής. Έτσι, σπάει στην πράξη και η προσπάθεια των Βούλγαρων εθνικιστών-κατακτητών να αποκτήσουν λαϊκό έρεισμα στην ελληνική Μακεδονία. Ωστόσο, ανάμεσα στην ηγεσία του ΕΑΜ/ΕΛΑΣ και τμήμα του ΣΝΟΦ υπάρχει καχυποψία και δεν ξεπερνιούνται πλήρως οι εθνικές προκαταλήψεις που φτάνουν μέχρι το σημείο της σύγκρουσης μεταξύ ΕΛΑΣ και μερίδας του ΣΝΟΦ στο δεύτερο εξάμηνο του '44. Άλλο δείγμα αυτών των προκαταλήψεων αλλά και υποχώρηση μπροστά στην πίεση του ελληνικού εθνικισμού είναι και η μη αναγνώριση της σλαβομακεδονικής μειονότητας της Ελλάδας από την κυβέρνηση της **ΠΕΕΑ**.

Όμως το Μακεδονικό θα παίξει καταλυτικό ρόλο και στον ελληνικό Εμφύλιο Πόλεμο που θα ακολουθήσει. Παρά την αρχική καχυποψία και τις πολιτικές διαφωνίες πάνω στη Συμφωνία της Βάρκιζας μεταξύ ΕΛΑΣ και **ΝΟΦ** (διάδοχο σχήμα του ΣΝΟΦ που ιδρύθηκε το 1945) οι δύο πλευρές καταλήγουν σε συμμαχία απέναντι στη “Λευκή Τρομοκρατία”. Διατηρώντας το αίτημα της εθνικής ισοτιμίας για τη σλαβομακεδονική μειονότητα και **ιδρύοντας ακόμα και σχολεία** όπου διδάσκεται η **μακεδονική γλώσσα στις ελεγχόμενες από τον ΔΣΕ** περιοχές, το ΚΚΕ θα καταφέρει να προσελκύσει δεκάδες χιλιάδες Σλαβομακεδόνες μαχητές στον αγώνα ενώ στην Προσωρινή Δημοκρατική Κυβέρνηση για πρώτη φορά θα συμμετέχει με βαθμό **υπουργού** κι ένας **Σλαβομακεδόνας**. Στα αντάρτικα τμήματα του ΔΣΕ, **τυπώνονται εφημερίδες στις σλαβομακεδονικές διαλέκτους** ενώ οι μειονοτικοί αντάρτες έχουν το δικαίωμα να τραγουδούν τα δικά τους δημοτικά και λαϊκά τραγούδια.

“Ζήτω ο στρατηγός Μάρκος και ο Δημοκρατικός Στρατός”: Ο Βαν Φλιτ και Έλληνας στρατηγός (Γιατζής) διαβάζουν σύνθημα στα σλαβομακεδόνικα στις Πρέσπες.

Ωστόσο, η εκπροσώπηση των Σλαβομακεδόνων στα στρατιωτικά και πολιτικά αξιώματα σε σχέση με το ποσοστό τους στον ΔΣΕ είναι εξαιρετικά δυσανάλογη και προκαλεί εσωτερικές τριβές μεταξύ ΚΚΕ και ΝΟΦ (διάδοχο σχήμα του ΣΝΟΦ). Η πραγματικότητα αυτή θα καταγγελλεί από τον Ζαχαριάδη, τόσο κατά τη διάρκεια του Εμφυλίου όσο και αργότερα, ως δείγμα σοβινιστικών τάσεων. Επιπλέον, κατά τα έτη 1947-1948, στο φόντο της άμεσης εμπλοκής των ΗΠΑ στον ελληνικό Εμφύλιο, τα ΚΚ Βουλγαρίας και Γιουγκοσλαβίας ξανανοίγουν το ζήτημα της νοτιοσλαβικής-βαλκανικής ομοσπονδίας με ενοποίηση των δύο εκ των τριών τμημάτων της Μακεδονίας, αυτή τη φορά στα πλαίσια της ΛΔ Μακεδονίας. Πρόκειται για τη βαλκανική, σοσιαλιστική απάντηση στην ιμπεριαλιστική ανάμιξη των ΗΠΑ. Οι συζητήσεις αυτές λήγουν άδοξα με τη ρήξη Γιουγκοσλαβίας-ΕΣΣΔ.

Το 1949 και λόγω της περίπλοκης κατάστασης που έχει δημιουργηθεί μετά την προαναφερθείσα εξέλιξη, το ΚΚΕ θα αλλάξει για ένα μικρό διάστημα το σύνθημα της ισοτιμίας αναγνωρίζοντας στους Σλαβομακεδόνες το δικαίωμα της **αυτοδιάθεσης** συμπεριλαμβανομένου και του κρατικού αποχωρισμού. Η σύντομη αυτή παρένθεση σχετίζεται με τον αγώνα επιρροής μεταξύ ΚΚΕ και ΚΚΓ πάνω στους Σλαβομακεδόνες που εκείνη την εποχή αποτελούσαν το **30%** των μάχιμων δυνάμεων του ΔΣΕ. Ο ελληνικός εθνικισμός θα χρησιμοποιήσει συχνά την Απόφαση της **5ης Ολομέλειας του 1949** για να μιλήσει για “**ξεπούλημα της Μακεδονίας στους Σλάβους**”, πουθενά όμως και από κανένα ντοκουμέντο δεν προκύπτει τέτοια διάθεση. Είναι φανερό άλλωστε από τα προαναφερθέντα ότι κανένα κομμουνιστικό κόμμα των Βαλκανίων δεν έβλεπε το Μακεδονικό στενά εθνικά αλλά ως τμήμα της συνολικότερης προσπάθειας συνένωσης των αδύναμων βαλκανικών λαών σε αντι-ιμπεριαλιστική, αντικαπιταλιστική κατεύθυνση.

Με το τέλος του Εμφυλίου, περίπου **30.000** Σλαβομακεδόνες θα πάρουν το δρόμο της **προσφυγιάς**. Πρόκειται για την ολοκλήρωση μίας τριακονταετούς κρατικής πολιτικής ξεριζώματος του σλαβικού στοιχείου από την ελληνική Μακεδονία. Σε αντίθεση με τους

ελληνικής καταγωγής μαχητές του ΔΣΕ, το ελληνικό κράτος **δεν θα τους επιτρέψει ποτέ τον επαναπατρισμό**, ούτε φυσικά θα τους επιστρέψει τις **περιουσίες** τους που **κατασχέθηκαν**.

Στις δεκαετίες που ακολουθούν τον εμφύλιο πόλεμο, το ΚΚΕ αν και θα φέρει τη στάμπα του “σλαβοκίνητου” κι “εθνοπροδοτικού” κόμματος θα συνεχίσει να αναγνωρίζει την ύπαρξη μακεδονικού έθνους και εθνικής μειονότητας στην Ελλάδα και θα μεριμνήσει για τη **σχολική εκπαίδευση στη μακεδονική γλώσσα για τους Σλαβομακεδόνες πολιτικούς πρόσφυγες** του Εμφυλίου στις χώρες του “ανατολικού μπλοκ”. Η τομή για το ελληνικό κομμουνιστικό κίνημα θα έρθει από τα χείλη του **Χαρίλαου Φλωράκη** όταν το **1988** θα δηλώσει για πρώτη φορά ότι **“για το ΚΚΕ μακεδονική μειονότητα δεν υπάρχει”**. Έκτοτε το ΚΚΕ θα παραμείνει σ’ αυτή τη θέση, μιλώντας ακόμα και για κατασκευασμένο έθνος από τον Τίτο μετά το 1948 (Ριζοσπάστης, 4/12/2001, σελ. 26), κάτι που είναι όχι μόνο ανακριβές, αλλά έρχεται σε αντίθεση με την ίδια την ιστορία του και τις εκτιμήσεις των βαλκανικών κομμουνιστικών κομμάτων και της Σοβιετικής Ένωσης. Ο ίδιος ο **Χαρίλαος Φλωράκης, μπροστά στους στρατοδίκες, το 1955**, αφού απορρίψει τις αιτιάσεις του δικαστηρίου περί σχεδίου απόσπασης εδαφών, θα υποστηρίξει ότι για το ΚΚΕ οι Σλαβομακεδόνες δεν είναι τίποτα άλλο από Σλαβομακεδόνες:

“Αυτοί είναι κρατικοί υπήκοοι του κράτους όπου διαμένουν αλλά από εθνική άποψη αυτοί είναι κάτι ξεχωριστό, κάτι ειδικό. Έχουν τη δική τους γλώσσα, τις δικές τους συνήθειες, τους δικούς τους εθνικούς χορούς και τραγούδια, ιδιαίτερη ψυχοσύνθεση. Σε σύγκριση με τον πληθυσμό της χώρας όπου διαμένουν είναι μειονότητα”.

Τα ίδια θα επαναλάβει και στις περίφημες **δίκες για κατασκοπία το 1960**. Το βουλγαρικό ΚΚ θα συνεχίσει να αναγνωρίζει μακεδονική εθνική μειονότητα στη Βουλγαρία μέχρι το 1958 ενώ από κει και πέρα, θα έκανε λόγο για μακεδονικό λαό με βουλγαρική εθνική συνείδηση όσον αφορά στο βουλγαρικό κομμάτι της Μακεδονίας αναγνωρίζοντας ταυτόχρονα την ύπαρξη νέου μακεδονικού έθνους στο τμήμα της ΛΔ Μακεδονίας. Όσον αφορά τη Σοβιετική Ένωση, παρά τη ρήξη με τη Γιουγκοσλαβία το 1948, θα συνεχίσει να αναγνωρίζει την ύπαρξη μακεδονικού έθνους και γλώσσας μέχρι τη διάλυσή της το 1991.

Η εργατική διεθνιστική πολιτική είναι η δική μας «ψυχή»

Από τα προηγούμενα είναι εμφανές ότι η στάση των κομμουνιστών στο Μακεδονικό συνδύαζε συνήθως τρία στοιχεία: **τη στάση αρχών σε ορισμένα ζητήματα** (π.χ. υπεράσπιση μειονοτήτων), την **εναντίωση στις κεντρικές πολιτικές επιλογές των βαλκανικών αστικών τάξεων και του ιμπεριαλισμού** και την **προώθηση της υπόθεσης της επανάστασης** με γνώμονα πρώτα το διεθνές-περιφερειακό και κατόπιν το “εθνικό” συμφέρον.

Σήμερα που σε ένα διαφορετικό πλαίσιο το ζήτημα ανακινείται και προκαλεί την επανατοποθέτηση όλων των πολιτικών δυνάμεων, οι αγωνιστικές και κομμουνιστικές δυνάμεις θα πρέπει να λάβουν υπόψη ότι η απάλειψη οποιουδήποτε από τα προαναφερθέντα κριτήρια ή η αντίστροφη ιεράρχησή τους οδηγεί σε πολιτικά λάθη και κίνδυνο ταύτισης με την εθνική ή/και διεθνή αστική πολιτική. Η κομμουνιστική Αριστερά στην Ελλάδα θα πρέπει να αναδείξει πρώτα και κύρια ως καθήκον το μπλοκάρισμα των **ιμπεριαλιστικών, ΝΑΤΟϊκών κι Ευρω-Ενωσιακών σχεδίων** στην περιοχή και να ξεσκεπάσει το **δήθεν αντι-εθνικιστικό και φιλειρηνικό προφίλ της κυβέρνησης**.

Ταυτόχρονα όμως οφείλει να κάνει **τρεις ξεκάθαρες παραδοχές** που να αποδομούν την εθνική αστική πολιτική.

Να ταχθεί καθαρά υπέρ του δικαιώματος στην **αυτοδιάθεση** και τον **αυτοπροσδιορισμό**, μη αποδεχόμενο τη λογική των “βαπτίσεων”. Να πει θαρρετά ότι **μακεδονικό έθνος υπάρχει** (ένα από τα πολλά κι ισότιμα έθνη της πολυεθνικής γεωγραφικής περιοχής της Μακεδονίας) κι έχει διαμορφωθεί μέσα από τις πολιτικές, οικονομικές και στρατιωτικές εξελίξεις από τα τέλη του 19ου αιώνα με κορυφαίο σημείο την **ίδρυση της Λαϊκής Δημοκρατίας της Μακεδονίας το 1945**. Η ιδεαλιστική θεωρία των αναλλοίωτων, αιώνιων εθνών με τρισχιλιετείς συνέχειες πρέπει να απαντηθεί με τη δική μας **μαρξιστική οπτική** που βλέπει τα σύγχρονα έθνη ως μια **δυναμική διαδικασία** συνδεδεμένη με την εμφάνιση του καπιταλισμού και τη δημιουργία του σύγχρονου έθνους-κράτους.

Δεύτερον, η κομμουνιστική Αριστερά πρέπει να αναγνωρίσει την ύπαρξη μιας μικρής μειονότητας στην Ελλάδα με (σλαβο)μακεδονική εθνική συνείδηση και μια ευρύτερη, γλωσσική (σλαβο)μακεδονική μειονότητα με δικαίωμα στην ισοτιμία και την ελεύθερη πολιτική-πολιτιστική ζωή και να ζητήσει, έστω και τώρα, την **άρση της απαγόρευσης επαναπατρισμού των Σλαβομακεδόνων προσφύγων του Εμφυλίου Πολέμου**. Να μιλήσει για την ιστορική συνέχεια του νεοελληνικού κράτους στις εθνοκαθάρσεις, τις διώξεις μειονοτήτων και την άρνηση αναγνώρισης δικαιωμάτων.

Τρίτον και σημαντικότερο -ενώ θα τοποθετείται ενάντια σε όλους τους εθνικισμούς- να σπάσει τον αστικό μύθο που θέλει το ελληνικό κράτος **δημοκρατικό** (το μόνο κράτος στα Βαλκάνια που ποτέ δεν αναγνώρισε εθνικές μειονότητες στο εσωτερικό του) και διαρκώς **αμυνόμενο**. Να μιλήσουμε για τη χρήση του ζητήματος της ονομασίας ως διαπραγματευτικό όπλο για την εξασφάλιση της οικονομικής και πολιτικής ηγεμονίας και τα σχέδια παραπέρα διεξόδου του ελληνικού κεφαλαίου στην περιοχή ειδικά τώρα που η Τουρκία απομονώνεται. **Αυτή είναι η “ψυχή” της δικής μας Αριστεράς, μακριά από εθνικιστικά συλλαλητήρια κι υποκλίσεις στην εθνική αστική πολιτική και τους μύθους της, απέναντι στον ιμπεριαλισμό και τις επιδιώξεις του.**

Μια συντετμημένη εκδοχή του άρθρου δημοσιεύτηκε στην έντυπη έκδοση του νέου ανανεωμένου Πριν (28.01)

Πηγή: **PRIN**